

บทความวิจัย

เรื่อง บทบาทของแม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีน

โดย

นางสาว ภรรยาพร เชื้อเจ็ดตน

รหัสนักศึกษา 05530679

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ บุญหนุน

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

หัวข้อบทความวิจัย บทบาทของแม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีน

ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา นางสาวกรรชพร เชื้อเจ็ดตน รหัสประจำตัว 05530679

ชื่อ-สกุลอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ บุญหนุน

สาขาวิชาเอก เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวเอเชียตะวันออก และบทบาทของผู้ชายในครอบครัวจีน แต่ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทแม่ในครอบครัวจีน บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้หญิงและแม่ในชนบทครอบครัวจีน รวมทั้งปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อผู้หญิงในชนบทครอบครัวจีน ผลการศึกษาพบว่าสถานะของผู้หญิงจีนโบราณตั้งแต่ก่อนยุคซีโจวหรือประมาณ 1,100 ปีก่อนคริสตกาล เป็นสังคมแม่เป็นใหญ่ ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในชีวิตการครองเรือน มีการใช้เซ่ของแม่เพื่อสืบสกุล ผู้หญิงได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การดำรงชีพ จึงทำให้ผู้หญิงเป็นผู้มีอำนาจมากกว่าผู้ชาย หลังจากที่ได้รับอิทธิพลคำสอนของขงจื้อ สังคมจีนได้เปลี่ยนเป็นสังคมชายเป็นใหญ่ สถานภาพของผู้หญิงเปลี่ยนไปเป็นผู้ถูกควบคุมความเป็นอยู่ ไม่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ถูกบังคับให้อยู่เพียงแต่ในบ้าน อย่างไรก็ตาม ภายใต้ข้อจำกัดนี้ ผู้หญิงในครอบครัวจีนกลับได้รับความยกย่อง เมื่อแต่งงานแล้วให้กำเนิดลูกชายให้แก่ครอบครัวของสามีตน อำนาจของผู้หญิงจะคืนกลับมาเมื่อพวกเขาได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นแม่ของลูกชายในตระกูล บทบาทหลักของแม่จึงกลายเป็นผู้คอยส่งเสริมผลักดันลูกของตนไปสู่ความสำเร็จในอนาคต เป็นคนดี มีคุณธรรม และความกตัญญูตเวที กล่าวได้ว่า ผู้หญิงจีนจะได้รับการยอมรับก็ต่อเมื่อเธอทำหน้าที่ในครัวเรือนตามความคาดหวังของสังคมภายใต้ขนบประเพณีอย่างซื่อสัตย์เท่านั้น

คำสำคัญ แม่ ผู้หญิง วัฒนธรรมครอบครัวจีน

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมบรรพกาล สังคมจีนเป็นสังคมที่มีผู้หญิงเป็นใหญ่ได้รับการเคารพยกย่องมากกว่าผู้ชาย เนื่องจากอาชีพของผู้หญิงคือการเก็บผลหมากรากไม้ ผู้ชายมีหน้าที่จับปลาล่าสัตว์และผลผลิตที่ผู้ชายหามาได้นั้นมีปริมาณไม่มากพอสำหรับการดำรงชีพ ส่วนผลผลิตของผู้หญิงเก็บเกี่ยวได้ในปริมาณที่มากกว่า จึงทำให้ผู้หญิงมีข้อได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าผู้ชาย อีกทั้งยังรวมไปถึงการให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตรซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง และการมีทายาทซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการดำรงเผ่า (ฐานะของหญิงและชายในสังคมจีน.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://thai.cri.cn/> : สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2556)

ต่อมาเมื่อสังคมจีนได้นำหลักปฏิบัติของขงจื๊อมาปรับใช้ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในการทำให้ฐานะของผู้หญิงที่เคยมีอำนาจเหนือกว่าผู้ชาย กลับต่ำต้อย จนกลายเป็นผู้ที่อยู่ในระดับล่างของครอบครัวและสังคม ผู้ชายกลายเป็นผู้มีอำนาจสูงกว่า และเริ่มมีการกดขี่ผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น

เมื่อหันมาพิจารณาเรื่องผู้หญิงในบริบทครอบครัว ในสังคมครอบครัวจีน ผู้หญิงในแต่ละสถานภาพนั้นจะมีบทบาทที่แตกต่างกันออกไป นับตั้งแต่ทารกหญิงที่อยู่ในครรภ์มารดา แม่ พี่สาว น้องสาว ไปจนถึงผู้หญิงที่อาวุโสที่สุดในครอบครัว สังคมครอบครัวจีนเป็นสังคมที่นิยมลูกชาย จนลูกผู้หญิงถูกละเลย และมองว่าลูกเพศหญิงนั้นเป็นเหมือนสิ่งแปลกปลอมที่แทรกเข้ามาในครอบครัว (เป็นทารกหญิงแท้จริงแสนลำบาก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.varakorn.com/>: สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2556) และถือว่าการมีลูกสาวจะสร้างความอับอายให้แก่ผู้เป็นพ่อ เพราะพวกเขาอุตสาหะทุ่มเทการเลี้ยงดู อดทน เหน็ดเหนื่อยในการดูแล แต่สุดท้ายกลับต้องส่งให้พวกเธอไปอยู่กับสามีของพวกเธอ จึงทำให้เกิดประเพณีการฆ่าลูกสาวตั้งแต่อยู่ในครรภ์ หรือหลังคลอด ซึ่งจะใช้วิธีปิดปากถุงแล้วปล่อยให้สิ้นใจไปเอง บ้างก็ปล่อยให้เหยื่อของสัตว์ร้าย (ฐานะของสตรีในสังคมจีนสมัยก่อน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.piwdee.net/> : สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2556)

ชาวจีนมองว่า การมีลูกสาวก็เหมือนมีส่วนอยู่หน้าบ้าน ถ้าลูกสาวแต่งงานแยกครอบครัวไปแล้วก็เปรียบเสมือนสาคน้ำออกไปนอกบ้าน และลูกสาวที่แต่งงานออกไปแล้วก็อย่าได้หวังว่าจะได้ทรัพย์สินสมบัติใดๆจากพ่อแม่ เพราะลูกชายเท่านั้นที่มีสิทธิ ลูกสาวจะต้องสงบเสงี่ยม ซื่อาย เก็บเนื้อเก็บตัว ไม่มีปากมีเสียง และมักถูกพ่อแม่คลุมถุงชน สำหรับครอบครัวจีนที่ผู้หญิงมีบทบาทเป็นที่สาว เธอจะต้องมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูน้องชาย เธอต้องมีความสามารถที่จะปลอมโยนน้องไม่ให้กวนเพื่อเธอจะได้มีโอกาสเล่นกับเพื่อนๆบ้าง หรือเธอต้องใช้ไหวพริบอธิบายให้น้องอยากเล่นเหมือนที่เธออยากทำ ครั้นเมื่อแต่งงานเข้าไปอยู่ในบ้านสามีผู้หญิงจะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวในฐานะคนแปลกหน้า เธอต้องยอมอยู่ในอำนาจของสามีจนกว่าจะมีลูกชายจึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกในครอบครัวสามีจริงๆ สถานภาพของเธอจะดีขึ้น และจากพื้นฐานความสนิทสนมกับลูกชายนี้เอง เธอก็จะเริ่มมีความสำคัญและมีบทบาทมากขึ้นในครอบครัว (ผู้หญิงจีน สำนักพิมพ์ใหม่ ที่มีพื้นฐานมาจาก น้ำใจเก่า 2528 : 173)

บทบาทแม่ในครอบครัวของผู้หญิงชาวจีนถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญมากกว่าบทบาทในฐานะอื่น เนื่องจากพวกเธอจะเป็นผู้ที่มีอำนาจมากคนหนึ่งในครอบครัว โดยเฉพาะแม่ที่มีลูกชาย พวกเธอจะเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดรองจากหัวหน้าครอบครัว พวกเธอมีหน้าที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี คอยผลักดันลูกให้ประสบความสำเร็จ คอยสอดส่องพฤติกรรมของหญิงที่จะมาเป็นภรรยาของลูกชายตนในอนาคต หากหญิงเหล่านั้นประพฤติตนไม่ดีหรือทำให้เธอไม่พอใจ แม่มีสิทธิที่จะอบรมตักเตือนได้เสมอ นอกจากนี้ยังเป็นผู้หาผู้หญิงที่เหมาะสมที่จะมาเป็นภรรยาของลูกชายลูกชายอีกด้วย และพวกเธอจะได้รับการเชิดชูเกียรติจากสังคม เนื่องจากเป็นแม่ ให้กำเนิดลูกชายอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีของสังคม

ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่อง บทบาทของแม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีน จึงมีความประสงค์จะศึกษาเรื่องนี้ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของแม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีน ว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใด รวมถึงการศึกษาจากปรัชญาจีนที่มีอิทธิพลต่อความเป็นแม่ของครอบครัวจีนอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาบทบาทของผู้หญิงและแม่ในชนบทรอบครัวจีน
2. ศึกษาถึงปรัชญาจีนที่มีอิทธิพลต่อผู้หญิงในบทบาทของแม่ในชนบทรอบครัวจีน

3. ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาวัฒนธรรมครอบครัวของชาวจีน
2. ศึกษาบทบาทของผู้หญิงและความเป็นแม่ในชนบทรอบครัวจีน
3. ศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิดทางปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมครอบครัวจีนในอดีตและปัจจุบัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้หญิงในสังคมจีนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรมครอบครัวของชาวจีนและปรัชญาจีนที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมครอบครัวของชาวจีน
3. วิเคราะห์และประมวลผลการศึกษา
4. เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของบทความวิจัย

5. ผลการวิจัย

1. ลักษณะครอบครัวจีน

ในอดีต ระบบครอบครัวจีนคือ ระบบสังคมของจีน ความสัมพันธ์ทางสังคมของจีนสมัยโบราณมีอยู่ 5 ประการคือ กษัตริย์กับขุนนาง บิดากับบุตร พี่น้อง สามีภรรยา เพื่อน ซึ่งในความสัมพันธ์ทั้งห้านี้ มีอยู่ 3 อย่างที่เป็นความสัมพันธ์ภายในครอบครัว อีก 2 อย่างไม่ใช่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวแต่ก็เข้าใจแบบความสัมพันธ์แบบครอบครัวได้ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์กับขุนนางนั้น เทียบได้กับความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตรได้ เพื่อนก็เทียบได้กับพี่น้องได้ (ศาสตราจารย์ เฝิงอู๋หลัน: 31)

ลักษณะของครอบครัวจีนในสมัยโบราณ นิยมอาศัยร่วมกันในรูปแบบของครอบครัวขยาย ไม่นิยมแยกออกไปอาศัยกันแบบครอบครัวเดี่ยว ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่น่าละอาย สมาชิกของครอบครัวจะประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดสี่ถึงห้ารุ่น อันได้แก่ พ่อแม่ ปู่ย่า รุ่นลูกและรุ่นหลาน ระบบการปกครองภายในครอบครัวใหญ่ คือระบบอาวุโสและถือลำดับรุ่นของสมาชิกในครอบครัวอย่างเคร่งครัด หัวหน้าครอบครัวมีอำนาจเด็ดขาดในการจัดการเรื่องราวต่างๆ ภายในครอบครัว ผู้อ่อนอาวุโส นั้นไม่มีสิทธิแสดงความเห็นหรือคัดค้านใจ (ครอบครัว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://thai.cri.cn/learnchinese/lesson04/6.html>. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2556.) และเมื่อยามที่พ่อแม่เข้าสู่วัยชรา ลูกๆ ต้องแสดงความกตัญญูทดแทนที่ต่อท่านเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญของครอบครัวจีน

ในปัจจุบันคู่หนุ่มสาวจีนทั้งเมืองและชนบทในปัจจุบันนิยมครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นแต่ มักจะพบในเมืองมากกว่าในชนบท อย่างไรก็ตามแม้ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกันก็ยังมี การไปมาหาสู่ระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ ในทางกฎหมายถือว่าลูกที่บรรลุนิติภาวะแล้วมีหน้าที่เลี้ยงดูบิดามารดา ความรักความผูกพันในครอบครัวและวงศ์ตระกูลของชาวจีนนั้นแน่นแฟ้นมาก

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของครอบครัวจีน คือ ให้ความสำคัญกับผู้ชายเป็นอย่างมาก ทุกๆ ครอบครัวหวังที่จะมีลูกชายเป็นผู้สืบทอดตระกูลของตน ในวัยเด็ก ผู้ชายจะได้ร่ำเรียนสูงจนถึงอายุยี่สิบ และมีการจัดเลี้ยงฉลองอย่างใหญ่โตกันทั้งครอบครัว มีคำกล่าวไว้ว่า “ลูกต้องเชื่อฟังพ่อแม่ น้องต้องเชื่อฟังพี่ชาย” คำกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าลูกชายโดยเฉพาะลูกชายคนโต มีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากครอบครัวจีนนิยมอาศัยกันในรูปแบบของครอบครัวขนาดใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีคนที่มีอำนาจสูงสุดมาคอยควบคุมบริหารจัดการภายในครอบครัว ทั้งเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ภายในบ้าน และคอยไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างพี่น้อง หรือคนในครอบครัว วาจาของพี่ชายถือเป็นอาญาสิทธิ์ น้องๆ ต้องเชื่อฟัง สิ่งเหล่านี้มาจากแนวคิดของขงจื้อที่ว่า “พี่ชายที่ดีต้องดูแลน้อง(อย่างเที่ยงธรรม) และน้องที่ดีต้องเชื่อฟังพี่” และนอกจากนี้ในวัฒนธรรมครอบครัวจีนยังถือว่าลูกชายคนแรกนั้นมีความสำคัญต่อตระกูล หากบิดาเสียชีวิตไป ลูกชายคนโตก็จะเป็นใหญ่เปรียบเสมือนพ่อ หรือหัวหน้าครอบครัว

ตามคำสอนของขงจื้อ คุณธรรมสำคัญของลูก คือความกตัญญู จากคำสอนสอนขงจื้อที่กล่าวว่า บุตรต้องเคารพนับถือบิดามารดาด้วยใจจริง มิใช่เพียงแต่หาอาหารมาให้บิดามารดาเท่านั้น

เพราะสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข เราก็ให้อาหารมัน ถ้าหากว่าไม่มีความเคารพนับถือบิดามารดาเสียแล้ว การเลี้ยงดูบิดามารดาที่ไร้ความหมายในทางศีลธรรม บุตรอาจแนะนำหรือทัดทานบิดามารดาอย่างสุภาพอ่อนโยนได้ หากบิดามารดาไม่คล้อยตามคำแนะนำ ก็ยังต้องแสดงกิริยานอบน้อมไว้ และไม่ล้มเลิกความตั้งใจที่จะทัดทานเพื่อผลดีต่อตัวท่าน ถึงแม้จะถูกตำหนิแรงๆหรือถูกเฉียนตี ก็ไม่ควรอุทธรณ์ฎีกาใดๆ ทั้งสิ้น การแสดงความรักและความเคารพต่อบิดามารดาเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ และแสดงความเศร้าโศกเสียใจเมื่อท่านจากไปแล้ว เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของมนุษย์ ดังนั้น การบูชาบรรพบุรุษจึงเป็นพิธีกรรมที่ขงจื้อถือว่าเป็นรากฐานแห่งจริยธรรม(ศาสนาขงจื้อ. [ออนไลน์]. : <http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/confucius00.htm>. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2556.)

หน้าที่สำคัญของผู้ชายคือ จะต้องรักษาและประคับประคองชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลให้ถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานต่อไป ต้องดูแลทรัพย์สินและกิจการต่างๆที่รุ่นปู่รุ่นพ่อได้สร้างสมมา เป็นผู้จัดการมรดก ตลอดจนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยปัญหาระหว่างแม่พัวกับลูกสะใภ้อีกด้วย ในฐานะลูกนั้นจะได้รับการคาดหวังในบทบาทหน้าที่ของผู้เป็นพ่อและแม่ โดยพ่อจะคาดหวังในเรื่องของธุรกิจครอบครัวตั้งแต่พวกเขายังเด็ก ส่วนแม่จะคาดหวังในตัวลูกชายในเรื่องของการเลือกคู่ครอง ในฐานะสามี จะต้องให้ความช่วยเหลือด้านที่พักแก่พ่อแม่ของภรรยาตนในกรณีที่ภรรยาตนร้องขอ มีบทบาทในการจัดสรรกิจกรรมของภรรยา ทั้งให้เข้ามาช่วยงานหรือเปิดกิจการให้ดูแล ในฐานะพ่อเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้จัดการมรดกให้กับลูกๆ เป็นผู้เข้าไปกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะในเรื่องของอาชีพและการจัดการทรัพย์ แต่ต้องผ่านการปรึกษากับภรรยาด้วยเช่นกัน กล่าวได้ว่า ผู้ชายมีบทบาทหน้าที่มากมายต่อครอบครัวเงิน เนื่องจากที่พวกเขาเป็นหัวหน้าครอบครัว สิ่งต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับทุกคนในครอบครัวต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ชายก่อนทั้งสิ้น (เกษม ปรานีธยาชัย : 125)

เมื่อพิจารณาจากบริบททางครอบครัว เราจะพบว่าผู้ชายมีสิทธิ อำนาจเหนือทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะผู้มีฐานะเป็นพ่อหรือผู้นำครอบครัว ลักษณะที่ให้ความสำคัญของผู้ชายเช่นนี้เป็นคำสอนเรื่อง “ซานกั๋ง” ของลัทธิขงจื้อที่พัฒนาขึ้นในสมัยหลังๆ (ราชวงศ์ซ่ง) ที่ให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์หลัก 3 ประการคือ ระหว่างบิดา-บุตร สามี-ภรรยา และกษัตริย์-ขุนนาง โดยเชื่อว่าบิดามีอำนาจเหนือบุตร สามีมีอำนาจเหนือภรรยา กษัตริย์มีอำนาจเหนือขุนนาง “พันธะ 3 ประการ” เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจกดขี่ข่มเหงได้ตามใจชอบ และเนื่องจากในวัฒนธรรมครอบครัว

จีนให้ความสำคัญและคาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำผู้ตัดสินใจ ผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัว เพราะเพศชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่าสามารถปกป้องผู้อ่อนแอทางร่างกาย คือเด็กและผู้หญิงได้ ในสมัยโบราณ ผู้ชายจะได้รับสิทธิพิเศษเช่นมีภรรยา สามีสสามารถประกาศเลิกกับภรรยาเพราะความผิดของภรรยา อันได้แก่ ภรรยาไม่มีบุตรชาย ภรรยาคบชู้ ภรรยาไม่กตัญญูต่อพ่อแม่สามี ภรรยาพูดมาก ภรรยาจู้จโมข ภรรยาจู้หึง ภรรยามีโรคภัยร้ายแรง เช่น เป็นไข้ หูหนวก ตาบอด ขาเป๋ หลังค่อม กงูเหล่านี้นี้โดยมากมักจะใช้กับผู้หญิงเท่านั้น นอกจากนี้ก็ยังมีข้อที่ยังคลุมเครือยากแก่การปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่นกำหนดให้กตัญญูต่อพ่อแม่สามี เพราะการทำให้แม่สามีถูกใจนั้นเป็นเรื่องที่ยากมาก ในสมัยราชวงศ์ซ่งอันเคยมีผู้หญิงที่ถูกหย่าเพียงเพราะไปยกน้ำให้แม่สามีเข้าไปเท่านั้น (Yang, 1959 : 53)

จะเห็นได้ว่าบทบาทและอำนาจของผู้ชายในครอบครัวจีนเป็นบุคคลที่สำคัญมากในครอบครัวจีน แม้ว่าพวกเขาจะต้องแบกรับภาระต่าง ๆ นานา ทั้งการเป็นลูกที่ดีของบิดามารดา หรือกระทั่งการเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี แต่พวกเขาก็ได้รับการยกย่องจากคนในครอบครัวมากกว่าผู้หญิงในครอบครัวจีนในทุกๆฐานะมากกว่าหลายเท่า

2. สถานภาพโดยทั่วไปของผู้หญิงในครอบครัวจีน

ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชายหญิงตามแบบที่กล่าวมาในลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกัน คือผู้ชายมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้หญิง เป็นความสัมพันธ์การยกย่องเพศชายและกดขี่เพศหญิง ในสังคมจีนดำเนินมานานหลายพันปี ซึ่งล้วนเกิดมาจากการที่ผู้หญิงถูกบังคับให้ทำสิ่งต่างๆ จนกลายเป็นเรื่องของค่านิยม ประเพณี ผู้ชายสร้างกฎเกณฑ์และผู้หญิงยินยอมกระทำตาม เช่น ประเพณีรัดเท้า ค่านิยมเรื่องคุณค่าพรหมจารีของผู้หญิง ความเป็นแม่และเมียที่ดี การยอมให้สามีที่ตนรักมีภรรยาได้หลายคน สิ่งเหล่านี้เองที่ถูกปลูกฝังให้อยู่ในจิตสำนึกของคนในสังคม สังคมจึงยอมรับสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้หญิงทั้งสังคมพึงกระทำ

ผู้หญิงจีนในวัฒนธรรมครอบครัวจีนมีสถานะและบทบาทต่างจากชายอย่างมาก เป็นที่รู้จักกันว่าในวัฒนธรรมจีนนั้น ไม่นิยมมีลูกสาว เพราะถือกันว่าลูกสาวไม่สามารถสืบทอดสกุลได้ อีกทั้งยังเป็นภาระให้กับครอบครัว พวกเขาไม่มีสิทธิเรียกร้องความยุติธรรม ความรักจากคนใน

ครอบครัว พวกเขาเปรียบเสมือนคนนอกที่ต้องคอยปรนนิบัติตามความต้องการของคนในบ้าน และจกต้องทำตัวสงบเสงี่ยมเรียบร้อย ห้ามมีปากมีเสียงอีกด้วย

เนื่องจากเหตุผลทางธรรมชาติที่ลูกผู้ชายนั้นแข็งแรงกว่า คุณัน และมีความเด็ดเดี่ยวมากกว่าผู้หญิง และการมีลูกผู้ชายสามารถเป็นแรงงานในการช่วยครอบครัวทำการเกษตรได้ จึงทำให้วัฒนธรรมครอบครัวจีนนิยมมีลูกชายต่อเนื่องมาเป็นเวลานานนับพันปี จนกลายเป็นประเพณีที่ฝังรากลึก และนำไปสู่ความเลวทรามในการฆ่าทารกเพศหญิงในครรภ์ และเมื่อมีเทคโนโลยีที่สามารถรู้เพศทารกล่วงหน้าได้ ความต้องการมีลูกชายก็เพิ่มขึ้น และทำให้ทารกหญิงในครรภ์ถูกฆ่าอย่างน่าสมเพชนับล้านคน การชื่นชมลูกชายจนลูกผู้หญิงถูกละเลย และ มองเห็นว่าลูกผู้หญิงเป็นสิ่งที่แปลกปลอมที่แทรกเข้ามาในครอบครัวพวกเขาคิดว่า การมีลูกผู้หญิง จะสร้างความอับอายแก่ผู้เป็นพ่อ เพราะพวกเขาอุทิศสำหรับทุ่มเทเลี้ยงดู และอดทนในความเหน็ดเหนื่อย ในการเลี้ยงดูเธอ แล้วสุดท้ายพวกเขา จำเป็นต้องส่งพวกเธอ ไปอยู่ในบ้านสามีพวกเธอ จนกระทั่งเกิดประเพณีการฆ่าลูกผู้หญิง ดังนั้น ครอบครัวใด ถ้ามีลูกผู้หญิงมากเกินความจำเป็น และถ้าเป็นครอบครัวที่ยากจน มีอุปสรรคในการเลี้ยงดูพวกเธอ พวกเขาจะนำพวกเธอ ไปทิ้ง ณ หุ่นา หรือไร่สักแห่ง ปล่อยให้พวกเธอตามลำพัง โดดเดี่ยว ในความมืด และให้เป็นเหยื่อของสัตว์ร้าย โดยที่สมาชิกครอบครัว ไม่มีความรู้สึกเจ็บปวดแม้แต่น้อย แต่หากพวกเธอเกิดมาแล้ว พวกเธอจะต้องทำตามกฎเกณฑ์นานาประการตามที่สังคมวางไว้ในความเป็นผู้หญิงที่ดี อันได้แก่ พวกเธอจะต้องเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตน ต้องอยู่ใต้อำนาจคนอื่น รู้จักทำงานอยู่เสมอ และเป็นผู้รับช่วงการเช่นไหว้บรรพบุรุษต่อ ซึ่งทั้งสามเรื่องนี้เป็นสิ่งที่พวกเธอต้องยึดถือไว้เสมอ การอ่อนน้อมถ่อมตนเคารพผู้อื่น กิดถึงคนอื่นก่อนตัวเอง ทำความดีต้องไม่หวังผลตอบแทน ไม่หวังหาชื่อเสียงลาภยศ ทำความชั่วแล้วไม่ปฏิเสธ ออกลั่นกล่ากลั่นความอับยศ มีความหวาดกลัวละอายอยู่เสมอ การนอนดึกและตื่นเข้ามาทำงานหนักเอาเบาสู้ ทำสิ่งใดต้องสำเร็จเสมอ คือพวกเธอจะต้องมีความขยันขันแข็งตลอดเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในความคาดหวังของผู้เป็นลูกชายของครอบครัวชาวจีนเลย

ครั้นเมื่อถึงเวลาออกเรือนที่เธอแต่งงานเข้าไปอยู่ในบ้านสามีเธอจกต้องปรับตัวให้เข้ากับคนในครอบครัวของสามีของตนได้ โดยเฉพาะ แม่สามี และน้องสาวสามี เมื่อเธอสามารถปรับตัวเข้ากับคนในครอบครัวได้จนเป็นที่ยอมรับแล้ว ต่อไปเธอจกต้องมัดใจสามีโดยการปรนนิบัติคอยดูแลเอาใจใส่สามีของเธอให้สามีพอใจทั้งด้านร่างกายและคอยเอาอกเอาใจสามีอยู่เสมอ หน้าที่ที่

สำคัญที่สุดของการเป็นภรรยาที่ดีคือ สามารถมีลูกชายเพื่อเป็นผู้สืบสกุลได้ และนี่คือจุดสำคัญที่เธอจะมีบทบาทในครอบครัวของสามีได้อย่างเต็มตัว แต่พวกเขาจะต้องยอมรับว่าสามีที่รักของเธอนั้นสามารถมีภรรยาได้อีกหลายคนตามความพึงพอใจของพวกเขา โดยที่พวกเขาไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือขอรหัสสามี ดังนั้น ผู้หญิงจะนอกใจสามีไม่ได้เพราะเป็นเรื่องผิดอย่างใหญ่หลวง ยกเว้นว่าสามีของพวกเขาได้ทำผิดตามกฎหมายที่เรียกว่า “ การขาดกันด้วยประพฤติผิดคุณธรรม ” โดยในกฎดังกล่าวนี้ถ้าใครประพฤติผิดก็จะต้องถูกบังคับให้หย่า อาจกล่าวได้ว่าการหย่าประเภทนี้เป็นการผ่อนคลากระบบอำนาจที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิง การประพฤติผิดคุณธรรมในที่นี้คือการทำร้ายหรือตบตีครอบครัวของฝ่ายสามี/ภรรยา หรือเป็นชู้กับแม่ยาย หรือเป็นชู้กับญาติของสามีสามในห้าช่วงคน นอกจากนี้หากสามีหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยผู้หญิงก็สามารถหย่าโดยฎีกาได้

ผู้หญิงในบริบทครอบครัวจีนนอกจากถูกจำกัดบทบาทไว้แต่ในบ้านแล้วยังพบว่าผู้หญิงเงินถูกจำกัดอำนาจในเรื่องต่างๆอีกด้วย เช่นอำนาจในการใช้ชีวิต และแม้กระทั่งในร่างกายของตน

1) ด้านอิสระในการใช้ชีวิต

ผู้หญิงจีนในวัฒนธรรมครอบครัวจีนให้ความสำคัญกับเพศชายหรือมีเพศชายเป็นศูนย์กลางของอำนาจนั้น ทำให้สถานะของผู้หญิงต่ำต้อย ค้อยค่า และไร้ซึ่งอำนาจในครอบครัว นอกจากนี้พวกเขาก็จะเป็นผู้หญิงที่สามารถให้กำเนิดบุตรชายแก่สามีของตนได้ เป็นเพียงสิ่งเดียวเท่านั้น

สังคมจีนในอดีตก่อนยุคซีโจวหรือประมาณ 1,100 ปีก่อนคริสตศักราช คือสังคมที่ถืออำนาจแม่เป็นใหญ่ ลูกที่เกิดมานั้นจะรู้จักแต่แม่ไม่รู้จักพ่อ ผู้หญิงจึงมีบทบาทสำคัญในชีวิตการครองเรือน มีการใช้แซ่ หรือนามสกุลของแม่เพื่อสืบสกุล ผู้หญิงจะได้มีความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากผู้หญิงเป็นฝ่ายทำไร่นาเก็บผลหมากรากไม้ ส่วนผู้ชายมีหน้าที่จับปลาถ้ำสัตว์ซึ่งผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการใน การดำรงชีพ จึงทำให้ผู้หญิงเป็นผู้มีอำนาจมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้การให้กำเนิดและเลี้ยงดูลูก และการมีทายาทสืบสกุลนั้นล้วนเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงซึ่งสิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้ผู้หญิงในสมัยนั้นมีฐานะและอำนาจทางสังคมสูง

แต่เมื่อถึงยุคซีโจวหรือราวๆ 530 ปีก่อนคริสตศักราช สภาพสังคมก็เปลี่ยนไป เมื่ออำนาจพ่อเป็นใหญ่เข้ามาครอบงำเงินอย่างเป็นทางการโดยลัทธิขงจื้อ ซึ่งได้เสนอทฤษฎีแยกช่องผู้ชายขึ้นเป็นใหญ่ในบ้านแทนผู้หญิง ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้ชายดีกว่าเหนือกว่าผู้หญิงเพราะ มีความเข้มแข็ง

กระตือรือร้น เป็นสัญลักษณ์ของความสว่าง ผู้หญิงนั้นอ่อนแอ เนื้อหา เป็นสัญลักษณ์ของความมืดมน ทำให้อำนาจที่ผู้หญิงเคยมีหมดไป เพราะต้องถูกควบคุมความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตโดยระบบชายเป็นใหญ่ อำนาจทางเศรษฐกิจที่เคยมีก็หมดไป เนื่องจากผู้หญิงบังคับให้อยู่เพียงแต่ในบ้าน ไม่สามารถเข้าสู่สังคม ไม่ได้รับการศึกษา จึงไม่มีความรู้ความสามารถที่จะเลี้ยงดูครอบครัวของตนได้เหมือนดังสมัยบรรพกาล อำนาจในการเป็นผู้นำครอบครัวก็หมดไป เนื่องจากวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ตามลัทธิขงจื้อนั้นยกย่องผู้ชาย การมีลูกจะต้องเป็นเพียงผู้ชายเท่านั้น ผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมคนในครอบครัวคือผู้เป็นพ่อ หรือผู้ที่อาวุโสกว่า หากครอบครัวได้สูญเสียพ่อ หรือหัวหน้าครอบครัว ผู้ที่จะสามารถขึ้นมาเป็นผู้นำครอบครัวสืบต่อทำหน้าที่ดูแลแม่และบรรดาพี่น้องในครอบครัว คือ ลูกชาย ผู้หญิงจะสามารถมีอำนาจในการควบคุมคนอื่นภายในบ้านได้ก็ต่อเมื่อผู้หญิงมีฐานะเป็นแม่สามี อำนาจที่กล่าว คืออำนาจในการควบคุมความประพฤติของลูกสะใภ้ หากทำสิ่งใดมิชอบ ก็สามารถต่อว่าได้ อีกฐานะหนึ่งคือการเป็นภรรยาหลวงของสามีและต้องเป็นภรรยาที่มีลูกชายให้สามีแล้วเท่านั้น อนุภรรยา และสาวใช้ในบ้านต้องเชื่อฟังเธอแต่เพียงผู้เดียว

จะเห็นได้ว่าผู้หญิง ไม่มีอำนาจเลยแม้กระทั่งบ้านของตนพวกเธอต้องถูกควบคุมอำนาจทุกด้านจากอำนาจของผู้ชายทั้งสิ้น ไม่ว่าพวกเธอจะอยู่ในบทบาทใด ยกเว้นการเป็นแม่ที่มีอำนาจในการสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี และการควบคุมความประพฤติของลูกสะใภ้ และสาวใช้เท่านั้น

ผู้หญิงจะไม่ค่อยได้รับอิสระในการดำรงชีวิต เนื่องจากถูกควบคุมจากกรอบประเพณี ค่านิยมที่ผู้หญิงพึงมี และพึงกระทำ โดยระบบชายเป็นใหญ่ เช่นผู้หญิงในฐานะลูกสาว พวกเธอไม่มีสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างที่ใจเธออยากจะเป็น เธอต้องเป็นผู้ที่คอยดูแลและความสะอาดเรียบร้อยของบ้าน ดูแลน้องๆไม่ให้ซุกซน เธอเป็นผู้ที่ต้องคอยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของแม่ ในเรื่องของการเลือกคู่ครอง เธอไม่สามารถเลือกชายที่ตนชอบพอได้ มักจะถูกพ่อแม่คลุมถุงชนให้แต่งงานกับชายที่พ่อแม่ได้หมายปองไว้ให้ ผู้หญิงในฐานะเมียและแม่ พวกเธอไม่มีสิทธิที่จะทำสิ่งใดๆได้ตามอำเภอใจ ต้องทำอยู่ในกฎและความเห็นชอบของสามีเท่านั้น พวกเธอไม่สามารถมีสามีหลายคนได้ เนื่องจากคำสอนของลัทธิขงจื้อที่กล่าวไว้ว่า แม่กัญแจถูกเปิดได้โดยลูกกัญแจ 3 แบบ...เป็นแม่กัญแจที่ใช้ไม่ได้...แต่ในทางกลับ ถ้าลูกกัญแจ 1 ดอก สามารถเปิดแม่กัญแจได้ 10 อัน นับว่าเป็นกัญแจที่ดี "ไม่ธรรมดา" ซึ่งหมายความว่า ผู้หญิงที่หลับนอนกับผู้ชายมากหน้าหลายตาก็เป็นผู้หญิงที่ไม่ดี แต่ในทางกลับกันผู้ชายที่นอนกับผู้หญิงยิ่งมากแสดงว่าเป็นผู้ชายที่ดี มีเสน่ห์มัดใจสาว ซึ่งเป็นสิ่งที่

แสดงถึงความไม่เท่าเทียมและการกดขี่ทางเพศอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งพวกเธอยังถูกควบคุมในเรื่องของการตัดสินใจว่าพวกเธอเป็นผู้หญิงที่ดีหรือไม่ โดยการดูที่พรหมจารี การวางตัวต่อหน้าชาย และรวมถึงกฎข้อควรปฏิบัติของการเป็นผู้หญิงที่ดีอีกด้วย

เห็นได้ชัดว่า หลังจากที่มีระบบขงจื้อเข้ามาในประเทศจีน ทำให้อำนาจต่างๆที่พวกเธอเคยมีนั้นหายไป จนพวกเธอกลายเป็นผู้ที่ถูกกดขี่ และใช้อำนาจควบคุมจากผู้ชายทั้งสิ้น

2) เสรีภาพหรืออิสระในร่างกาย

สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงในสังคมจีนไม่มีอิสระในร่างกายตน คือ

1. ในสังคมจีนนั้นมองเรื่องความบริสุทธิ์หรือที่เรียกกันว่าพรหมจารีนั้นเป็นสิ่งที่มีค่า และสำคัญมากสำหรับผู้หญิง ผู้หญิงที่ดีจะต้องรักษาพรหมจารีของตัวเองไปจนกระทั่งวันแต่งงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เป็นการตอกย้ำความต่ำต้อยของผู้หญิงจีน เรื่องพรหมจารีเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่สุดในชีวิตของพวกเธอ และการแต่งงานใหม่ของผู้หญิงก็เป็นปัญหาที่ร้ายแรงด้วยเช่นกัน

2. ประเพณีมัดเท้า ซึ่งเป็นประเพณีที่ได้รับการยอมรับในสังคมจีนโบราณเป็นอย่างมาก การมัดเท้านี้ได้กลายเป็นเครื่องหมายของกุลสตรีที่จะต้องวางตัวเรียบร้อย สถานที่เดียวที่ดูเหมือนพวกเธอจะไปได้สะดวกคือวัด และพวกเธอไม่สามารถที่จะพึ่งตัวเองในชีวิตประจำวัน ทำให้พวกเธอต้องพึ่งพิงคนอื่น ยิ่งทำให้ฐานะของผู้หญิงจีนต่ำต้อยลงไปอีก

ในสมัยราชวงศ์ซ่ง เท้าเล็กๆแหลมๆ คุณค่าอันทร่เลี้ยวของหญิงจีนนั้นได้กลายเป็นความงามอย่างหนึ่งที่ผู้หญิงจีนทุกคนจะต้องบรรจงสร้างขึ้น เหมือนกับการเสริมหน้าอกของผู้หญิงในสมัยนี้ การห่อเท้าที่ห่อกันจนเล็กจนรูปร่างผิดแปลกไปจากเดิมนั้นถือเป็นอวัยวะสวยงามที่สุดของผู้หญิงจีน เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงเสน่ห์ที่ดึงดูดใจชายมากที่สุด ซึ่งหากผู้ชายคนไหนจะต้องเท้าของเธอ นั้นหมายถึงการเริ่มการมีเพศสัมพันธ์กับเธอนั่นเอง

เชื่อกันว่า ผู้หญิงที่มัดเท้าเป็นผู้หญิงที่มีแท้งาม และพวกเธอจะมีชีวิตที่ดี มีผู้ชายที่มีฐานะดีมาสู่ขอไปเป็นภรรยา หรือเป็นนางบำเรอของคหบดีที่ร่ำรวย แต่หากเด็กผู้หญิงคนใดที่ไม่ยอมมัดเท้าตามที่พ่อแม่ต้องการ ก็จะถูกทำโทษ ฆาตกรรม หรือดูตัวอย่างทารุณ หรือเมื่อพวกเธอโตขึ้นอาจจะไม่มีผู้ชายมาสู่ขอ และผู้หญิงในทุกชั้นวรรณะนิยมมีเท้าเล็กกันทุกชนชั้น เพราะการมัดเท้ากลายเป็นค่านิยมความงามที่สังคมยึดเหนี่ยวให้แก่ผู้หญิงจีนไปแล้ว ซึ่งเท้าเล็กๆของผู้หญิงจีนนี้มีชื่ออันไพเราะว่า “จินเหลียน” หมายถึงดอกบัวทอง ซึ่งเท้าเป็นอวัยวะที่พวกเธอต้องสงวนไว้มิให้ผู้ชายเห็น เว้นแต่

สามีของท่านนั้นนอกจากนี้พวกเขายังเชื่ออีกว่าการรัศเท่านั้นจะทำให้อวัยวะเพศอบอุม ทำให้เป็นที่รักใคร่ของสามี เนื่องจากชีวิตของผู้หญิงเงินในสมัยก่อนจะขึ้นอยู่กับสามี หน้าที่ของพวกเขาคือการทำให้สามีของเธอพอใจในตัวเธอ และเป็นที่ยอมรับอารมณ์ของสามี

การมัดเท้าได้นำความลำบากมาสู่พวกเขา โดยเฉพาะเวลาเดินจะลำบากมาก พวกเขาจะต้องหาสิ่งของมาเป็นหลักเพื่อยึด เช่น โตะ เก้าอี้ หรือไม้เท้า และหากมีเหตุร้ายหรือสงคราม สิ่งเดียวที่พวกเขาทำได้คือการนั่งรอความตาย (อคุลย์ รัตนมันเกษม, 2548 : 359) ภายใต้อิทธิพลคำสอนที่เน้นความสำคัญของผู้ชายพวกเขาต้องอยู่แต่ในห้องไม่มีโอกาสที่จะไปเข้าสังคม การใช้ชีวิตประจำวันก็ลดลง จึงให้พวกเขากลายเป็นภาระของผู้อื่น และฐานะของพวกเขาก็ยิ่งต่ำลงสถานที่เดียวที่พวกเขาไปได้คือ วัด ที่เดียวเท่านั้น

3) อิสรภาพในการเลือกคู่ครองและการใช้ชีวิตในครอบครัวสามี

ผู้หญิงในวัฒนธรรมครอบครัวเงินไม่มีสิทธิแม้กระทั่งการเลือกคู่ครองของตน ซึ่งจะเห็นได้จากการแต่งงานของคณิกา จะผ่านทางแม่สื่อ โดยแม่สื่อจะนำดวงของฝ่ายหญิงและฝ่ายชายนามาผูกดวงกันก่อน หากดวงสมพงศ์กันหลังจากนั้นจึงจะมีการดูตัว ซึ่งการดูตัวนี้เองที่ทำให้เห็นถึงการไม่มีสิทธิในการเลือกของผู้หญิง คือหากฝ่ายชายพอใจฝ่ายหญิง ฝ่ายชายก็จะเอาปืนทองไปเสียบไว้บนผมของฝ่ายหญิง แต่หากฝ่ายชายไม่พอใจ ก็จะมอบผ้าแพรตัวนเนื้อดีให้แก่ฝ่ายหญิงสองพับซึ่งเป็นอันรู้กัน แต่ฝ่ายหญิงกลับไม่มีโอกาสตอบรับหรือปฏิเสธฝ่ายชายเลยแม้แต่วิธีเดียว นอกจากความไม่มีอิสระในการเลือกคู่ครองแล้ว ผู้หญิงที่เข้าสู่ตระกูลสามีต้องเผชิญกับวิถีชีวิตอันต่ำต้อยไร้อำนาจในครอบครัวผู้ชายที่เธอแต่งงานด้วยอีกประการหนึ่งด้วย

การที่ผู้หญิงจะได้เป็นหญิงที่รักของชายคนนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เพราะการที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัวของผู้ชายนั้นจะต้องผ่านการยอมรับของครอบครัวฝ่ายชายให้ได้เสียก่อน หากไม่มีใครในครอบครัวยอมรับพวกเขา พวกเขาก็อาจจะหมดสิทธิ หรืออาจจะอยู่อย่างไม่มีความสุขซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในการกดขี่ภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ นั้นนอกจากกระทำโดยเพศชายแล้ว ยังมีการกดขี่ระหว่างผู้หญิงด้วยกันเองอีกด้วย นั่นคือการที่ผู้หญิงจะทำให้สามีพอใจได้นั้นจะต้องทำให้พ่อแม่สามีรักก่อน และพ่อแม่สามีจะรักก็เพราะน้องสามารถยกย่องให้เกียรติ ซึ่งหมายถึง การจะยกย่องหรือทำลายชื่อเสียงนั้นมาจากน้องสาวของสามีทั้งสิ้น ดังนั้นจึงต้องผูกใจกับน้องสาวของสามีไว้ด้วย และความสัมพันธ์ระหว่างพี่สะใภ้และน้องสาวสามีจะต้องรู้ว่ามิฐานะที่

ต่างกันและควรให้เกียรติกัน และผู้หญิงที่เป็นสะใภ้ที่ดีจะต้องเป็นกุลสตรีที่มีความนอบน้อมถ่อมตน ว่านอนสอนง่าย ให้ความนับถือรักใคร่ซึ่งกันและกัน ให้ความดีเป็นที่เชิดหน้าชูตา ความบกพร่องผิดพลาดต้องปกปิดไว้ พ่อแม่สามีจะได้เอ็นดูรักใคร่ สามีจะชมเชยในความดีงาม มีชื่อเสียงไว้รอดเพื่อนบ้านและเกียรตินี้จะตกแก่พ่อแม่ของตน และวิธีมัดใจพ่อแม่สามีคือ การนอบน้อมอยู่ในโอวาท หากแม่ของสามีบอกว่าอย่าทำเช่นนี้ถึงจะถูกก็ควรเชื่อฟังแต่โดยดี หากแม่ของสามีบอกว่าทำเช่นนี้ไม่ถูกก็ควรเชื่อฟังแต่โดยดีเช่นกัน อย่าได้ขัดขืน หรือถกเถียงในเรื่องไร้ประโยชน์

3. สถานภาพและบทบาทของแม่ในครอบครัวจีน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าผู้หญิงล้วนเป็นผู้ถูกระงับทั้งสิ้น พวกเขาไม่ว่าจะอยู่ในฐานะลูก หรือภรรยาที่ไม่มีสิทธิมีเสียงในการคิดหรือการตัดสินใจเพื่อชีวิตของพวกเขาทั้งสิ้น พวกเขาจะต้องทำตามกฎเกณฑ์ที่สังคมชายเป็นใหญ่ได้สร้างขึ้น ถึงแม้ว่าสิ่งต่างๆ เหล่านั้นพวกเขาจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจที่จะทำก็ตาม แต่พวกเขาจะกลายเป็นผู้หญิงที่มีคุณค่า และสามารถเป็นผู้เชิดหน้าชูตาให้แก่วงศ์ตระกูลของสามีตน ได้ก็ต่อเมื่อพวกเขามีลูก โดยเฉพาะ “ลูกชาย” และนี่คือจุดพลิกผันของชีวิตพวกเขา เมื่อผู้หญิงมีลูกก็จะขึ้นชื่อว่าตนเป็นแม่อย่างสมบูรณ์แบบ แต่แม่ที่ไม่มีลูกชายนั้นจะถูกคนในครอบครัวของสามีและสังคมเยาะเย้ย และอาจจะไม่เป็นที่รักของสามีได้

แม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีนมักจะถูกเยาะเย้ยหากไม่มีลูกชายไว้สืบสกุล แต่ “แม่” คือผู้หญิงคนสำคัญคนหนึ่งที่เป็นผู้นำทางชีวิต ของลูก ๆ ให้ประสบความสำเร็จและลูกชายมักจะไว้ใจใกล้ชิดกับแม่ พุดคุยปรึกษาหารือต่าง ๆ กับแม่อย่างอิสระและสบายใจมากกว่าพ่อ แม่มักจะมองลูกชายด้วยความฝันถึงอนาคตที่ดีของตนและลูกชายเอง แม่จะเป็นคนกลางที่เชื่อมความสัมพันธ์ที่ห่างเหินระหว่างพ่อกับลูกชาย เธอมักจะรู้ปัญหาของทั้งสองฝ่ายได้ และเมื่อลูกชายแต่งงานแล้วก็ยังคงความสนิทสนมกับแม่อยู่ตลอด บทบาทแม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีน คือผู้ที่คอยนำทาง กล่อมเกล่า ส่งเสริม ให้ลูกประสบความสำเร็จ แม่จะคอยเป็นที่ปรึกษายามลูกมีปัญหาและต้องการกำลังใจ แม่จะเป็นผู้ที่ลูกจะใกล้ชิดมากกว่าพ่อ และเป็นคนที่คอยเชื่อมความห่างเหินระหว่างพ่อกับลูกอีกด้วย ครั้นถึงเวลาที่ลูกๆ ต้องแต่งงานมีครอบครัว แม่ก็ยังเป็นคนที่ยังใกล้ชิดสนิทสนมกับลูกอยู่เสมอ

ในตำนานเรื่องเล่าของชาวจีนได้ชี้ให้เห็นบทบาทและอิทธิพลของแม่ที่มีต่อลูกในบริบทครอบครัวจีน

บทบาทมารดาของขงจื้อ มารดาของขงจื้อได้ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้ขงจื้อเติบโตมาในฐานะของอภิชาติบุตร และมารดาของขงจื้อเองเป็นผู้ที่มีอำนาจใหญ่ที่สุดในบ้าน เนื่องจากบิดาเป็นคนไข้โรค แต่ยังมีเรื่องเล่าอีกเรื่องหนึ่งคือ ขงจื้อเป็นลูกนอกสมรส ซึ่งมารดาของตนไม่ยอมบอกแม้แต่ที่ตั้งหลุมศพของบิดา และจนกระทั่งมารดาของขงจื้อได้ตายจากไป ขงจื้อจึงได้รู้ว่าบิดาของตนถูกฝังอยู่ที่ไหน จึงได้นำศพมารดาไปฝังไว้เคียงข้างกับหลุมศพของบิดา ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม การเลี้ยงดูอย่างดีของมารดาขงจื้อนั้น ได้ทำให้ขงจื้อเป็นผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณต่อคุณบิดามารดา จึงทำให้ขงจื้อได้สร้างหลักการเคารพบรรพบุรุษ และความกตัญญูต่อบิดามารดา ให้เป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติของชนบครอบครัวชาวจีน

มารดาผู้เป็นตำนานของชาวจีน และได้รับการยกย่องอย่างสูงคนหนึ่งก็คือมารดาของเมิ่งจื้อ นักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่อันดับสองรองจากขงจื้อเพียงเท่านั้น

มารดาของเมิ่งจื้อนั้น เป็นยอดมารดา หากไม่มีมารดาเมิ่งจื้อ อาจไม่มีเมิ่งจื้อนักปราชญ์ในประวัติศาสตร์ได้ จากเรื่องมารดาเมิ่งจื้อย้ายบ้านสามครา จะเห็นว่ามารดาของเมิ่งจื้อได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของเมิ่งจื้อมาก เพราะเธอรู้ว่าเด็กจะเติบโตมาเป็นคนที่ดีได้นั้น ย่อมต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีด้วย เพราะเด็กมักจะซึมซับสิ่งต่างๆ ได้ง่าย ในวัยเด็กเมิ่งจื้อนั้นเป็นเด็กที่ซุกซน และชอบเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ มารดาของเมิ่งจื้อจึงพยายามหาสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดให้แก่เมิ่งจื้อ จากบ้านที่อยู่ใกล้กับสุสาน ย้ายไปอยู่ใกล้ตลาด จนกระทั่งย้ายไปอยู่ใกล้กับโรงเรียน และตัดสินใจว่านี่แหละคือสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดสำหรับเมิ่งจื้อ เพราะเมิ่งจื้อจะเลียนแบบกิริยามารยาตามนักเรียนและหัดศึกษาหาความรู้ แต่ครั้งเมื่อเมิ่งจื้อหนีกลับบ้าน มารดาเมิ่งจื้อจึงใช้วิธีในการสั่งสอนให้เมิ่งจื้อเห็นภาพ โดยการตัดผ้าที่กำลังทอดต่อหน้าเมิ่งจื้อ เมื่อเมิ่งจื้อสงสัยจึงอธิบายให้ฟังอย่างกระจ่างว่าการศึกษาหาความรู้นั้นก็ต้องอาศัยการสั่งสมทั้งวันทั้งคืนอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อยจึงจะได้มาไม่ต่างจากการทอดผ้า หากเจ้าขี้เกียจไม่ตั้งใจเรียน ละทิ้งเสียกลางคัน ก็เหมือนกับผ้าที่ถูกตัดขาดพับนี้ที่ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ หลังจากนั้น เมิ่งจื้อ จึงปฏิบัติตามคำสอนของมารดาอย่างแน่วแน่ จนกระทั่งเมิ่งจื้อได้กลายเป็นนักคิดนักการศึกษาและเป็นปราชญ์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังจนถูกจารึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์ เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก

กรณีแม่ของเมิ่งจื้อนั้น เธอเป็นผู้ที่มีความคิดรอบคอบ เธอพยายามหาทางเลือกที่ดีที่สุดให้แก่ลูกชายของเธอ เนื่องจากเธอรู้ว่าสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้ลูกของเธอเติบโต

มาเป็นคนที่ดีได้หรือไม่ ไม่ว่าจะย้ายบ้านหลายครั้งจะนำมาซึ่งความลำบาก ในการหาที่อยู่และการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูเธอและลูก แต่เธอก็ยอม เพื่อให้เม็งจื่อได้ อยู่ในสังคมที่ดี เพราะเธอตระหนักดีว่าสังคมดีจะนำพามาซึ่งคนดี และวิธีการอบรมสั่งสอนลูกของมารดาเม็งจื่อ เป็นวิธีการที่เด็ดขาด เพราะการที่จะให้เด็กได้รับรู้ถึงผลของการกระทำจะต้องเป็นสิ่งที่เด็กสามารถเห็นกับตา และรับรู้ถึงผลจากการกระทำได้อย่างแท้จริง หากเม็งจื่อไม่มีแม่ที่คอยอบรมสั่งสอนเขา คอยหาสภาพแวดล้อมที่ดีให้อยู่อาศัย เม็งจื่ออาจเป็นพ่อค้าอยู่ในตลาด เป็นนักเลงไม่รักเรียน และอาจไม่มีเม็งจื่อยอดนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังจนถึงทุกวันนี้

บทบาทของแม่กรณีของขงจื่อและเม็งจื่อ แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ พวกเธอเลี้ยงดูลูก ดูแลครอบครัวด้วยตัวเองเพียงผู้เดียวโดยปราศจากสามี และไม่ทำให้ลูกของเธอรู้สึกขาดพ่อแม่อย่างใด อีกทั้งเธอยังสามารถสร้างให้ลูกของพวกเขาเป็นคนดี มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณทั้งยังเป็นคนดีของสังคม กระทั่งได้รับการเชิดชู จึงทำให้ว่าเป็นแม่มีความสำคัญมากที่สุดครอบครัว

อีกเรื่องราวหนึ่งที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าแม่นั้น มีบทบาทที่สำคัญและสร้างลูกให้เป็นคนดีได้ จากเรื่องคนดีมีคุณธรรม จื่อเซียน-กตัญญูคุ้มครองครอบครัว

จื่อเซียนเป็นเด็กชายที่โชคร้ายที่แม่ของเขาเสียชีวิตไปตั้งแต่เขานั้นยังเล็ก เขาจึงอาศัยอยู่กับพ่อ ซึ่งพ่อได้แต่งงานใหม่กับแม่เลี้ยง และได้ให้กำเนิดน้องชายอีกสองคน โชคร้ายนักที่แม่เลี้ยงของเขาไม่ได้รักเขาเหมือนดังแม่ที่แท้จริง และมีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อจื่อเซียนอยู่เสมอ เมื่อเข้าถึงฤดูหนาวแม่เลี้ยงจะนำเสื้อกันหนาวที่ทำมาจากใยฝ้ายชั้นดีให้ลูกของตนสวมใส่เพื่อให้ร่างกายอบอุ่น แต่จื่อเซียนนั้นกลับต้องสวมใส่เสื้อกันหนาวที่ยัดด้วยดอกหญ้าธรรมดาเท่านั้น แม้ว่าจื่อเซียนจะได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่เขาก็มีเคล็ดลับคือ โทษ โกรธเลยแม่แต่น้อย

ครั้งหนึ่งในฤดูหนาว พ่อของเขาต้องเดินทางไปทำธุระต่างเมือง โดยให้จื่อเซียนเป็นผู้ขับรถม้า หิมะที่โปรยลงมาอย่างหนัก ทำให้เสื้อดอกหญ้าของจื่อเซียนไม่สามารถต้านทานกับความหนาวเหน็บได้ ในขณะที่จื่อเซียนแทบจะทนกับความหนาวไม่ไหว ปากซีดและซากำลังจะกลายเป็นสีม่วง แต่บิดากลับคิดว่าจื่อเซียนนั้นขี้เกียจ เสแสร้ง เพราะไม่ยอมทำงาน ทันใดนั้นพ่อของจื่อเซียนจึงคว้าเสื้อเข้มนไปให้จื่อเซียน จนกระทั่งเสื้อหนาวดอกหญ้าของจื่อเซียนขาดและแตกฟุ้งกระจาย จนทำให้พ่อของจื่อเซียนได้รู้ความจริงว่าภรรยาของตนทำไม่คิดต่อลูกของเขามากมายนัก

เมื่อกลับไปถึงบ้านพ่อของจื่อเชียนตัดสินใจขับไล่ภรรยาออกจากบ้านทันที พร้องทั้งเขียนใบหย่า แต่เมื่อจื่อเชียนได้ยิน ก็รีบคุกเข่าขอร้องกับพ่อของเขาและกล่าวว่า “หากวันนี้ท่านพ่อจะขับไล่ท่านแม่ไปจริงๆ ทั้งข้าและน้องชายทั้งสองคนเอาไว้ เช่นนี้มีใช้เรื่องน่าเศร้ายิ่งขึ้นหรือหรือ ” “มารดาบุตรหนึ่งหนาว มารดาจากสามบุตรเศร้า ” “หากแม่ได้อู่ต่อ คงมีเพียงลูกที่อาจต้องหนีหนาว แต่หากท่านแม่ไม่อยู่แล้ว ลูกๆทั้งสามคนในบ้านนี้ คงต้องหนีหนาวและหิวโหยเป็นแน่”

คำพูดของจื่อเชียน ทำให้แม่เลี้ยงซาบซึ้งและละอายใจเป็นอย่างมาก และทำให้พ่อของเขาไม่ไล่แม่เลี้ยงออกจากบ้านและครอบครัวนี้ก็อยู่กันอย่างสงบสุข

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า จื่อเชียนนั้นได้ใช้ความกตัญญูของตนมาปกป้องความผาสุกและสมานฉันท์ในครอบครัวได้ และการอบรมสั่งสอนจากแม่ผู้ให้กำเนิดเขานั้น ไม่ได้หายไปจากตัวเขาเลยแม้แต่น้อย และนี่เป็นเพราะคุณธรรมของแม่ผู้ให้กำเนิด มีการอบรมสั่งสอนมาเป็นอย่าดี จึงทำให้จื่อเชียนสามารถใช้ความกตัญญู หล่อหลอมเป็นจิตใจที่กว้างขวาง ทำให้แม่เลี้ยงซาบซึ้งในตัว ของจื่อเชียน

จากนิทานเรื่องจื่อเชียน แสดงให้เห็นว่าแม่ของจื่อเชียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจึงอบรมสั่งสอนให้ลูกของตนเป็นคนดี มีความกตัญญูต่อผู้ที่ต่อผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ ดังนั้นการอบรมสั่งสอนในวัยเด็กมีความสำคัญมาก เพราะเด็กสามารถจดจำสิ่งต่างๆ ในวัยเด็กได้เป็นอย่างดีจากคำสอนของผู้เป็นแม่และจากพฤติกรรมของคนใกล้ชิด และแม่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับลูกมากที่สุด ดังนั้นหากแม่ของจื่อเชียนไม่ใช่คนดีหรือเป็นคนแบบแม่เลี้ยงที่มีความลำเอียง จื่อเชียนอาจเป็นคนลำเอียงไม่รู้บุญคุณคนก็เป็นได้ ดังนั้นการที่ลูกจะเป็นคนดี กตัญญูต่อผู้มีพระคุณหรือไม่ ขึ้นอยู่กับแม่โดยตรง แม้ว่าลูกจะได้รับการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนจากแม่ไม่นานนัก แต่หากแม่เป็นคนดี อบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี ไม่ว่าจะเติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ดีหรือไม่ แต่สายเลือดความดีจากผู้เป็นแม่ย่อมส่งผลให้ลูกเป็นอย่างที่แม่เป็นหรือลูกสั่งสอนมา

คำสอนเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ของขงจื่อ มีอิทธิพลสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ของคนในครอบครัวเมื่อผู้หญิงอยู่ในสถานภาพของความเป็นแม่ก็จะมีอำนาจเหนือลูกทุกคนไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงตัวอย่างในเรื่องเล่าของ Adeline Yen Mah จากหนังสือเฝ้าฝันไว้รอกระต่ายที่เล่าด้วยเหตุการณ์ในครอบครัวของเธอเมื่อวัยเด็กได้สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของผู้เป็นแม่อย่างชัดเจน เธอเล่าว่า คินหนึ่งมีเด็กชายซึ่งเป็นหลานรักของย่า แอบย่องมากินซ็อก โกลแลตซึ่งเด็กทุกคนในบ้านถูก

ห้าม แต่เมื่อถูกจับได้ และผู้เป็นพ่อโมโหจึงเขียนตีลูกของตน แต่เมื่อยามาได้ยินเข้าจึงห้ามให้หยุดตี หลาน และได้มีการอ้างคำสอนของขงจื้อที่กล่าวไว้ว่า “ร่างกาย เส้นผม และผิวหนังได้จากพ่อแม่ อย่าทำให้เสียหาย” และหากผู้เป็นพ่อไม่หยุดตีไม่ฟังคำสั่งแม่ของตน ผู้เป็นย่าจึงอ้างคำสอนของขงจื้ออีกว่า “อกตัญญูพ่อแม่ถือว่าชั่วร้ายที่สุด” ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า พ่อของเด็กต้องเคารพแม่โดยไม่โต้เถียงใดๆทั้งสิ้น ต้องยอมสยบและคุกเข่าเพื่อสำนึกผิดต่อผู้เป็นแม่ ซึ่งแสดงถึงอำนาจของมารดา ลูกต้องเชื่อฟังและกตัญญูต่อพ่อแม่ตามคำสอนของขงจื้อ และเห็นได้ชัดว่าคำสอนของขงจื้อมีอิทธิพลอย่างมากต่อคนในสังคมจีน และได้ฝังรากลึกมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เรื่องนี้สะท้อนว่าลัทธิขงจื้อมีบทบาทสำคัญในการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกครอบครัว คำสอนเรื่องความกตัญญูได้ทำให้ผู้หญิงมีอำนาจเหนือผู้ชายเมื่อเธออยู่ในสถานภาพของแม่ของผู้ชายคนนั้น และไม่เป็นที่สงสัยเลยว่าแม่จะมีบทบาท และเป็นที่ยอมรับของวัฒนธรรมครอบครัวจีน ได้ก็ต่อเมื่อ แม่ได้สร้างลูก ผลักดันให้ลูกของตนประสบความสำเร็จและกล่อมเกลามาให้พวกเขาเหล่านั้นเป็นคนดีของ และมีความกตัญญูต่อผู้ประคุณนั่นเอง

6. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาความเป็นมาของบทบาทแม่ในวัฒนธรรมครอบครัวจีน ทำให้ทราบว่า ในอดีตสังคมจีนมีระบบการปกครองแบบแม่เป็นใหญ่ ผู้หญิงเป็นผู้ที่มีบทบาทและอำนาจตั้งแต่บทบาททางสังคมและบทบาทครอบครัว แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบพ่อเป็นใหญ่หรือชายเป็นใหญ่เข้ามาแทนที่ ทำให้บทบาทและอำนาจของผู้หญิงหมดไปในทันที ผู้หญิงกลับกลายเป็นผู้อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายแทบทุกเรื่อง จนเกิดการกดขี่และความไม่เท่าเทียมกันเกิดขึ้นในสังคมจีน เพศชายเป็นเพศที่ได้รับการยอมรับมากกว่าเพศหญิงในทุกๆเรื่อง เพราะเป็นเพศที่มีความเข้มแข็งมากกว่า ทั้งทางด้านสรีระและจิตใจ ทุกครอบครัวจีนจะนิยมมีลูกเพศชายมาก แม้ว่าพวกเขาจะต้องแบกรับภาระและความคาดหวังจากครอบครัวมากแต่พวกเขาก็ได้รับการยอมรับและการชื่นชมของคนในครอบครัวและสังคมมากเช่นกัน ต่างจากเพศหญิงโดยสิ้นเชิง ครอบครัวจีนไม่นิยมมีลูกสาว เพราะเป็นเพศที่อ่อนแอและน่ารังเกียจของครอบครัว

เมื่อพวกเขาเกิดมาเปรียบเสมือนคนนอกที่คอยปรนนิบัติรับใช้ทุกคนในครอบครัว พวกเขาต้องแบกรับภาระมากมายตั้งแต่เด็ก นอกจากนี้พวกเขา ยังถูกจำกัดอิสรภาพทางด้านร่างกายทำ

ให้พวกเธอไม่สามีมารออกไปพบเจอกับสังคมภายนอกได้ เมื่อหญิงสาวชาวจีนเติบโตและออกเรือนไปเป็นภรรยาของสามี พวกเธอจะถูกจำกัดอิสรภาพในการเลือกคู่ครองและการใช้ชีวิตในครอบครัวสามี พวกเธอจะต้องแต่งงานกับผู้ชายที่ครอบครัวของฝ่ายชายพอใจเท่านั้น เมื่อเข้าไปอยู่ในสามีพวกเธอต้องคอยเอาอกเอาใจทุกคนในครอบครัวของสามีเธอจนกว่าจะได้รับการยอมรับ เธอจะได้รับการยอมรับมากที่สุดกระทั่งเธอได้กำเนิดลูกชายให้แก่ครอบครัวของสามี การเป็นแม่จึงเป็นสถานภาพเดียวที่ทำให้ผู้หญิงจีนมีอำนาจมากที่สุด

เมื่อผู้หญิงจีนอยู่จากระบบชายเป็นใหญ่ บทบาทหน้าที่ที่จะพลิกชีวิตพวกเธอให้กลับมา มีอำนาจได้ ก็คือการเปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นแม่ มีความสำคัญทางด้านการอบรมบ่มนิสัยของลูกมาก เนื่องจากแม่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกมากที่สุด แม่ในทุกๆครอบครัวของสังคมจีนจะเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม และสามารถอบรมสั่งสอนลูกของตนให้เป็นผู้มีคุณธรรมตามที่สังคมคาดหวังเช่น เป็นผู้มีความกตัญญู แม่จะมีอำนาจในการสั่งสอนลูกด้วยวิธีการต่างๆที่สามารถสร้างให้ลูกเป็นคนดีของสังคม เป็นเบื้องหลังที่คอยผลักดันให้ลูกได้ประสบความสำเร็จในอนาคต ทั้งยังเป็นผู้คอยสอดส่องและหาผู้ที่มีความเหมาะสมกับลูกของตนอีกด้วย ทั้งหมดนี้ เราไม่สามารถปฏิเสธอิทธิพลคำสอนของขงจื้อได้เลย อาจกล่าวได้ว่า ลัทธิขงจื้อด้านหนึ่งได้ลดทอนอำนาจของผู้หญิงลง แต่อีกด้านหนึ่งก็ทำให้ผู้หญิงพอมีอำนาจอยู่บ้าง แต่ในขอบเขตที่จำกัดคือภายในครอบครัว ภายใต้คำสอนเรื่องความกตัญญูนั่นเองที่ทำให้ผู้หญิงมีอำนาจในวัฒนธรรมครอบครัวจีนอยู่บ้าง เมื่อลูกชายของเธอมีอำนาจสูงสุดในบ้าน คำสอนเรื่องความกตัญญูจะทำให้เธอมีฐานะพิเศษในฐานะแม่ของนายของบ้าน ที่เขาจะต้องเชื่อหรือในโอวาทของเธอ หากไม่เชื่อฟังแล้ว เขาก็จะถูกตราหน้าว่าเป็นคนอกตัญญู

บรรณานุกรม

สื่อสิ่งพิมพ์

ศาสตราจารย์เฟิงอ้วหลัน. (2544). ปรัชญาจีนจากขงจื้อถึงเหมาเจ๋อตุง. แปลโดย ส.สุวรรณ.

กรุงเทพฯ : พิราบ สำนักพิมพ์.

อดุลย์ รัตนมั่นเกษม. (2548). เรื่องเพศในวัฒนธรรมจีน 4,000 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

สุภาพใจ.

Adeline Yen Mah. (2553). ฝ่าต้นไม้ออกระต่าย. แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี.

กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร.

Margery Wolf. (2528). ผู้หญิงจีน สำนักใหม่ ที่มีพื้นฐานมาจาก น้ำใจเก่า.

แปลโดย ปราณี วงศ์เทศ. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สื่อออนไลน์

เกษม ปราณินธยาศัย. ผู้ชายในครอบครัวจีน กรณีศึกษา ครอบครัวคนจีนแต่จิวใน ตำบล

มหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2556

เข้าถึงได้จาก <http://www.thapra.lib.su.ac.th/>

บริษัท Human Education & Technology Company Ltd.. ฐานะของหญิงและชายในสังคม

จีน. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2556 เข้าถึงได้จาก

<http://thai.cri.cn/learnchinese/lesson21/6.html>.

วารกรณ์ สามโกเศศ. เป็นทารกหญิงแท้จริงแสนลำบาก. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30

สิงหาคม 2556 เข้าถึงได้จาก <http://www.varakorn.com/page.php?id=42>.

อัศรเราะห์มาน บิน อับดุลกะรีม อัช-ซีหะฮุ. ฐานะของสตรีในสังคมจีนสมัยก่อน.

[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2556 เข้าถึงได้จาก

<http://www.piwdee.net/Daeposonjaiislam/sonjai90.html>.

teen.mthai. ที่มาทำดอกบัว ประเพณีรดน้ำของสาว จีนโบราณ. [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2556 เข้าถึงได้จาก <http://teen.mthai.com/variety/49551.html>

ok nation ทุกคนเป็นนักข่าวได้. เมื่อสาวจีนขึ้นมาเป็นช่างทำหน้า. [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2556 เข้าถึงได้จาก

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=816262>.

..... เรื่องราวของเม็งจื่อ. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 4 กันยายน

2556 เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=826498>.